

Innst. 24 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:134 S (2010–2011)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Aspaker, Henning Warloe og Svein Harberg om gjennomgang av grunnlaget for beregning av tilskudd til friskoler

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak for Stortinget der kriteriene for tilskudd til friskolene gjennomgås med sikte på å sikre at disse reelt svarer med intensjonen i Stortingets vedtak om tilskudd til friskoler.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tor Bremer, Svein Gjelseth, Anna Ljunggren, Khalid Mahmood, Hadia Tajik og lederen Marianne Aasen, fra Fremskrittspartiet, Mette Hanekamhaug, Tord Lien og Bente Thorsen, fra Høyre, Elisabeth Aspaker, Svein Harberg og Henning Warloe, fra Sosialistisk Venstreparti, Kristine Kvam, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen, og fra Venstre, Trine Skei Grande, viser til representantforslaget.

Komiteen mener at private skoler er et viktig supplement til den offentlige skolen. Menneskerettighetsloven § 2 nr. 2 understreker at foreldre og

elever skal kunne velge andre skoler enn de offentlige. For at dette skal kunne bli en reell valgmulighet for elever og foreldre, og for at disse skolene også framover skal kunne gi god og oppdatert opplæring, er det viktig å sikre disse skolene gode og forutsigbare rammebetingelser. Komiteen viser til at private skoler etter privatskoleloven har rett til driftstilskudd tilsvarende 85 pst. av tilskuddsgrunnlaget. Til grunn for tilskuddsgrunnlaget ligger gjennomsnittlige driftsutgifter per elev i den offentlige skolen. De resterende 15 pst. av tilskuddsgrunnlaget kan skolene kreve inn som skolepenger. Dette gjelder likevel ikke private skoler for funksjonshemmede elever som får 100 pst. statstilskudd. Tilskuddsgrunnlaget blir beregnet ved hjelp av tall fra KOSTRA, kommunenes og fylkeskommunenes innrapportering av utgifter til staten. I KOSTRA ligger det tall for kommunene og fylkeskommunenes utgifter til grunnskoleopplæring og videregående opplæring. I forbindelse med beregning av satser per elev til de private skolene korrigeres tilskuddsgrunnlaget for utgifter som kun påføres de offentlige skolene, samt at det korrigeres for utgifter som påføres begge skoleslag, men som ikke fanges opp i KOSTRA.

Komiteen er kjent med at private skoler finner tilskuddsordningene kompliserte. Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet har derfor de siste årene foretatt flere gjennomganger av beregningsmodellene, jf. brev 14. juni 2011 fra statsråd Kristin Halvorsen. Intensjonen fra departementets side har vært å sikre at tilskuddsnivået på best mulig måte gjenspeiler de faktiske kostnadene ved de offentlige skolene:

«1. Gjennomgang av beregningsmodellen til private grunnskoler (To endringer:

kommunekorreksjonsordningen fasert ut i 2009, jf. St.prp. nr. 1 (2007–2008) og Prop. 1 S (2009–

2010), ny beregningsmodell innført i statsbudsjettet 2011, jf. Prop. 1 S (2010–2011))

2. Gjennomgang av beregningsmodellen til private videregående skoler (konklusjon i statsbudsjettet for 2010 om at endringer ikke var nødvendig, jf. Prop. 1 S (2009–2010))

3. Gjennomgang av beregningsmodellen til de private internasjonale skolene (konklusjon i statsbudsjettet for 2011 om at endringer ikke var nødvendig, jf. Prop. 1 S (2010–2011))

4. Gjennomgang av tilskuddsmodellen til de private maritime skolene (ny modell innført i 2010, jf. Prop. 1 S (2009–2010))»

Privatskoleorganisasjonene har vært involvert i disse gjennomgangene.

Komiteen registrerer at privatskoleorganisasjonene fortsatt mener det er behov for oppklaringer og korrigeringer av modellene og justeringer av tilskuddsordningene. Det er bl.a. reist spørsmål ved om alle driftsutgifter til skolebygg faktisk gjenspeiles i driftsutgiftene. Privatskoleorganisasjonene har videre pekt på at manglende vedlikehold ved offentlige skoler fører til at skolene til slutt må rehabiliteres, og at dette ikke føres som driftsutgifter, men som investeringskostnader.

Komiteen vil understreke betydningen av å ha mest mulig enkle og omforente beregningsmodeller for private skoler med rett til statstilskudd. De årlige budsjettdebattene er tjent med at de primært dreier seg om hvilke økonomiske rammebetingelser disse opplæringsinstitusjonene bør ha for å oppfylle intensjonene i privatskoleloven, og ikke om fortolkning og praktisering av beregningsmodeller og regelverk.

Komiteen understreker at det er viktig med fortsatt tett kontakt mellom departementet og privatskoleorganisasjonene for å sikre en mest mulig lik forståelse av regelverk og modellbruk, og hvilke kriterier som skal danne grunnlaget for beregning av tilskuddet til disse skolene.

Komiteen viser til at kommunal sektors løpende utgifter til skole, inkludert utgifter til vedlikehold, skal regnes med i tilskuddene, men ikke investeringskostnader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener videre at det ikke kan være aktuelt å inkludere kommuners investeringskostnader til skolebygg i grunnlaget, da dette vil utgjøre en betydelig statlig finansiering av private aktørers mulighet til erverv av eiendommer.

Flertallet merker seg at departementet løpende følger situasjonen rundt tilskudd til private skoler og har dialog med privatskoleorganisasjonene om beregningene. Flertallet mener derfor at det ikke er behov for ny gjennomgang av kriterier og beregningsmodeller på dette området.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil særlig påpeke at manglende støtte til husleie og kapitalutgifter har ført til en økonomisk presset situasjon for mange friskoler.

Disse medlemmer mener en gjeninnføring av kapitaltilskuddet vil være et helt avgjørende grep for å sikre en likere behandling av offentlige skoler og friskoler. Disse medlemmer viser til at gjeninnføring av kapitaltilskudd har vært et prioritert krav fra friskoleorganisasjonenes side, i tillegg til ønsket om at avskrivninger må tas inn i skolenes tilskuddsgrunnlag og økt tilskuddsprosent.

Disse medlemmer påpeker at intensjonen i privatskoleloven er at godkjente skoler som ikke drives av det offentlige, skal få dekket 85 pst. av sine kostnader gjennom tilskudd. Disse skolene har de samme krav til bemanning, lokaliteter og faglige planer som den offentlige skolen, og er i tillegg underlagt streng kontroll. Skoleslaget opplever likevel en rekke tilfeller der det er forskjellsbehandling. Dette gjelder f.eks. andel av ekstra finansieringspakker til skole, håndtering av «20-dagersregelen», tidspunkt for elevtelling og ikke minst kapital- eller husleiekostnader.

Disse medlemmer mener også det er grunn til å se på rutineene for innrapportering av kostnader til lokaler i KOSTRA. Tilbakemeldinger viser store forskjeller i hvordan dette håndteres i de forskjellige kommuner.

Disse medlemmer mener derfor det er viktig med en gjennomgang av grunnlaget for finansieringen av friskolene for å sikre at intensjonen i privatskoleloven følges, og støtter dokumentets forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at skoler som ikke er offentlig eid ikke bare har samme krav til infrastruktur, men også, i motsetning til offentlig eide skoler, er underlagt et kontrollregime med reelle sanksjonsmuligheter. Disse medlemmer viser til at komiteen legger til grunn at det er en menneskerett for foreldre og barn å ha mulighet til å velge andre skoler enn den offentlige.

Disse medlemmer finner det imidlertid noe underlig at muligheten til å benytte seg av denne menneskeretten skal være avhengig av foreldrenes økonomi.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett for 2011 foreslo å opprette et kapitaltilskudd på 25 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2011 hvor det

ble foreslått å opprette et kapitaltilskudd på 15 mill. kroner.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme en sak for Stortinget der kriteriene for tilskudd til private skoler gjennomgås med sikte på å sikre at disse reelt svarer med intensjonen i Stortingets vedtak om tilskudd til private skoler.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:134 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Aspaker, Henning Warloe og Svein Harberg om gjennomgang av grunnlaget for beregning av tilskudd til friskoler – vedtas ikke.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 20. oktober 2011

Marianne Aasen

leder

Kristine Kvam

ordfører

